

Warszawa, 21.06.2006 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-515967-VII/05/2.2

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
- Prokurator Generalny
WARSZAWA

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

W związku z uchynieniem przez Pana Ministra rozporządzenia z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów (Dz.U. Nr 152, poz. 1497) został wydany w tym przedmiocie nowy akt prawny (Dz.U. Nr 65, poz. 459), w którym zawarto przepis dopuszczający – w wypadku wykorzystania miejsc zakwaterowania w dodatkowych celach mieszkalnych – umieszczenie osadzonych na czas określony w warunkach, w których powierzchnia celi wynosi mniej niż 3 m².

Przewidziane w art. 110 Kodeksu karnego wykonawczego (Kkw) minimum powierzchni mieszkalnej należy do najniższych w porównaniu do unormowań obowiązujących w systemach penitencjarnych innych państw europejskich. Dlatego Komitet ds. Zapobiegania Torturom i Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu lub Karaniu w Strasburgu (CPT) po przeprowadzonych w latach: 1996, 2000 i 2004 wizytacjach polskich zakładów karnych i aresztów śledczych stale zaleca aby standard powierzchni celi mieszkalnej na jednego więźnia wynosił co najmniej 4 m², gdyż istniejący – 3 m² nie zapewnia zadowalającej powierzchni do życia. Po ostatniej wizytacji organ ten zalecił władzom polskim „podwoić wysiłki aby walczyć z przeludnieniem więzień”. Na stan ten zwraca nam również uwagę w swoich corocznych raportach Departament Stanu USA.

Sytuacja związana z przeludnieniem polskich jednostek penitencjarnych będzie przedmiotem konferencji międzynarodowej, która z udziałem m.in. przedstawicieli takich organów ONZ jak Biuro Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka oraz Komitet Zapobiegania Torturom, odbędzie się w podległym mi Biurze we wrześniu bieżącego roku.

Pragnę nadmienić, że w skargach skierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich osoby pozbawione wolności wskazują, że w wyniku długotrwałego umieszczenia ich w nadmiernie zaludnionej celi mieszkalnej czują się poniżone lub traktowane nieludzko. Codzienny brak zadawalającej powierzchni do życia skutkuje bowiem powtarzaniem się takich sytuacji jak:

- trudności w utrzymaniu higieny osobistej i załatwianiu potrzeb fizjologicznych lub realizacją tych potrzeb na oczach współosadzonych,
- spożywanie posiłków na taborecie lub na łóżku wobec braku wystarczającego dla wszystkich miejsca przy stole,
- spanie na materacach rozkładanych w porze nocnej na podłodze celi,
- brak możliwości poruszania się po celi zastawionej łózkami i innym sprzętem, w sytuacji przebywania w niej średnio przez 23 godziny na dobę (jedną godzinę dziennie trwa spacer więźnia),
- brak możliwości opuszczenia celi mieszkalnej dla systematycznego korzystania z zajęć kulturalno-oświatowych, czy zatrudnienia,
- pobyt w jednej celi osób niepalących z osadzonymi palącymi tytoń.

W związku z opisanymi problemami polskiego systemu penitencjarnego, które dotyczą utrzymującego się przepełnienia więzień, pozwalam sobie zwrócić się do Pana Ministra z prośbą o określenie, jakie środki zaradcze i w jakich terminach realizuje lub zamierza wprowadzić resort sprawiedliwości oraz Służba Więzienna w celu eliminowania tego zjawiska.

Informacje o planowanych i realizowanych w tym zakresie przedsięwzięciach zostaną przedstawione we wrześniu 2006 roku na konferencji międzynarodowej, o której wspomniałem na wstępie.

Łączę wyrazy szacunku

/-/